

TOOLKIT 14 DECEMBER 2021

AVONDSLUITING WORDT VERLENGD, BASISONDERWIJS WEEK EERDER DICHT

Nieuwsbericht | 14-12-2021 | 19:04

Het aantal coronabesmettingen is nog steeds heel hoog en er liggen nog steeds veel coronapatiënten in het ziekenhuis. Wel lijkt het er voorzichtig op dat we over deze piek van de deltavariant heen zijn. De effecten van de maatregelen en onze gezamenlijke inzet zijn dus zichtbaar. Maar zolang de ziekenhuizen vol liggen en reguliere behandelingen en operaties worden uitgesteld, moeten we het virus verder blijven terugdringen. Daarnaast is er reden tot zorg en voorzichtigheid door de nieuwe omikronvariant. De verwachting is dat deze variant de komende weken de plaats van de deltavariant zal overnemen. Er zijn nog veel onzekerheden over de besmettelijkheid, de bescherming door de huidige vaccins en de ernst van het ziektebeeld.

Daarom verlengt het kabinet de maatregelen die sinds 28 november 2021 gelden tot en met in ieder geval vrijdag 14 januari 2022. Ook gaan het basisonderwijs, scholen voor het speciaal (basis)onderwijs en de BSO de week voor de kerstvakantie dicht. De BSO is tijdens de kerstvakantie van de scholen wel geopend. Het basisonderwijs start weer op maandag 10 januari 2022.

Op 14 januari 2022 wordt de situatie opnieuw beoordeeld. Het kan zijn dat het inzicht van het OMT over de omikronvariant aanleiding geeft om dit weegmoment te vervroegen.

- Lees [dit nieuwsbericht in eenvoudige taal](#).

MAATREGELEN EN DRINGENDE ADVIEZEN

- Voor iedereen geldt: Blijf zoveel mogelijk thuis. Toch de deur uit? Beperk je contacten.
- Houd overal [1,5 meter afstand](#).
- [Let op bij bezoek](#):
 - Ontvang thuis niet meer dan 4 personen vanaf 13 jaar per dag. Ga maximaal 1 keer per dag op bezoek.

- Ga je bij anderen op bezoek of ontvang je bezoek, [doe dan een zelftest](#).
- Mensen vanaf 70 jaar wordt [geadviseerd om zoveel mogelijk hun contacten te beperken, ook met kinderen, en 1,5 meter afstand te houden](#).
- Een [mondkapjesplicht \(vanaf 13 jaar\)](#) geldt in en rond het openbaar vervoer en als je rondloopt op school of in publieke binnenruimtes zoals winkels, musea en de horeca.
- Een [coronatoegangsbewijs](#) is verplicht voor iedereen vanaf 13 jaar in de horeca, theaters en concertzalen, musea, binnensportlocaties en bioscopen. Hier gelden ook verplichte zitplaatsen en 1,5 meter afstand.
- Voor de meeste locaties en evenementen geldt een sluitingstijd tussen 17.00 en 05.00 uur.
 - [Essentiële winkels](#) zoals supermarkten en drogisterijen, zijn open tot 20.00 uur.
 - Specifieke dienstverlening zoals de notaris of advocaat, hypotheekadviseur en medische contactberoepen hebben normale openingstijden.
- Amateursport (wedstrijden en trainingen) is tussen 17.00 en 05.00 uur niet toegestaan. Topsporters (trainen en wedstrijden spelen) en professionele beoefening van kunst en cultuur mag wel na 17.00 uur. Zonder publiek.
- Op doorstroomlocaties geldt een maximum van 1 bezoeker per 5 m².
- In het [hoger onderwijs](#) geldt een maximale groepsgrootte van 75 personen. En in [theater- en concertzalen](#) mogen maximaal 1250 mensen.
- Het [thuiswerkadvies](#) is 'Werk thuis. Kan dat niet: houd [op het werk](#) altijd 1,5 meter afstand'.

Bekijk het [korte overzicht van alle basisregels, maatregelen, voorwaarden en uitzonderingen](#).

BASISONDERWIJS

[Basisscholen en scholen voor speciaal \(basis\)onderwijs gaan de week voor de kerstvakantie dicht](#). Ook de BSO is in deze week gesloten. Voor noodopvang van kwetsbare kinderen en kinderen van ouders met een [cruciaal beroep](#) blijven de scholen wel open. Scholen hoeven tot de kerstvakantie geen afstandsonderwijs te geven.

BOOSTERCAMPAGNE VERSNELD VOOR ALLE VOLWASSENEN

Vanwege de omikronvariant krijgt [elke 18-plusser uiterlijk in de tweede helft van januari een booster](#) aangeboden. Een booster kan helpen om de bescherming tegen deze variant te verhogen en verspreiding tegen te gaan. Tot nu toe wordt er gevaccineerd van oud naar jong en dat blijven we doen. De booster wordt gegeven na 3 maanden in plaats van na 6 maanden na de laatste vaccinatie of doorgemaakte coronabesmetting. In totaal krijgen er dan nog 8,5 miljoen volwassenen een booster aangeboden. Voor het eind van het jaar krijgen bijna alle 60-plussers een uitnodiging voor een booster.

FINANCIËLE STEUN

Voor ondernemers, bedrijven, ZZP'ers, [culturele instellingen](#) en sportorganisaties die door deze maatregelen worden getroffen, [verlengt het kabinet het steunpakket](#) tot en met het eerste kwartaal van 2022. Hiervoor trekt het kabinet 4,4 miljard euro uit.

De steun voor de evenementensector wordt verlengd tot en met het derde kwartaal. Deze steun geldt als een evenement in deze periode door de Rijksoverheid wordt verboden. Wel neemt het eigen risico voor de organisatoren toe.

Omikron-variant

Als Omikron zo'n groot risico is waarom neemt het kabinet dan niet nu al veel meer contact beperkende maatregelen/sluit het kabinet wel het onderwijs en neemt niet meer of andere contactbeperkende maatregelen?

- Op dit moment is Deltavariant dominant in Nederland.
- De huidige maatregelen werken om die variant terug te dringen; dat zien we aan de afname van het aantal besmettingen.
- Tegelijkertijd zien we een nieuwe variant. De Omikron variant.
- Deze variant is ook in Nederland, alleen nog niet zo wijd verspreid als de Deltavariant.
- We weten nog weinig over Omikron. Maar wat we weten stelt niet gerust. We weten dat de variant zich sneller verspreidt, maar wat daar precies onderligt is nog de vraag. We weten ook nog niet wat de ziektelast is. Dus hoe ziek mensen worden en wat dat betekent voor de druk op de zorg.
- Wel wijst alles er op wijst dat de Deltavariant op korte termijn vervangen wordt door de zich veel sneller verspreidende Omikronvariant.

Waarom wel primair onderwijs dicht?

- Nu hebben we om twee redenen moeten besluiten de scholen te sluiten.
- Op dit moment vindt een groot deel van de besmettingen plaats onder de leeftijdsgroepen in het primair onderwijs (basis onderwijs) Dat is logisch omdat daar grote groepen kinderen zitten die nog niet gevaccineerd kunnen zijn. Al worden de kinderen zelf misschien niet heel ziek; ze kunnen het virus wel degelijk overdragen, aan elkaar op school, aan hun ouders en aan 70+ ers.
- Het is daarom verstandig om kinderen op dit moment niet in grote groepen op school te laten samenkomen - en nota bene dus ook niet elders in grote groepen! Als een gerichte manier om de verspreiding van het virus te vertragen.
- Daarmee voorkomen we vervolgens ook een groot aantal besmettingen met kerstdagen. Dat is vooral van belang voor grootouders (70+).
- In het licht van het beschermen van de mensen met een kwetsbare gezondheid heeft het OMT dit dan ook nogmaals geadviseerd.
- Bovendien we zien dat de Omikron variant eraan komt. Dat stelt niet gerust. We hopen eind deze week/begin volgende week meer over Omikron weten; zoals hoe ziek het maakt, hoe snel het zich verspreid en daarmee of, waar en hoe hard we verder moeten ingrijpen.
- We kunnen niet pas volgende week besluiten om de scholen per direct te sluiten. Want de scholen en de BSO hebben een paar dagen nodig om zich voor te bereiden, bijvoorbeeld op het verzorgen van noodopvang. Uit voorzorg om daarmee te voorkomen dat scholen ook een accelerator zouden worden van de verspreiding van deze nieuwe variant nemen we dit besluit nu.

De eerste signalen lijken erop te wijzen dat Omikron besmettelijker is, maar dat de ziekte milder verloopt. Dat is toch mooi nieuws? Moeten we hier niet gewoon blij mee zijn?

- Rondom de Omikron-variant is nog veel onzeker.
- Zoals het OMT aangeeft, begint zich een beeld af te tekenen waarbij we zien dat Omikron zich aanzienlijk sneller verspreidt.
- En er zijn studies die laten zien dat vaccins of een eerder doorgemaakte corona-infectie minder beschermen tegen deze variant.
- Daardoor is de verwachting dat de Omikron-variant al in januari dominant kan worden in Nederland.
- Een snellere verspreiding kan leiden tot meer zieke mensen en dus meer druk op de zorg.
- Dat hangt ook af van hoe ziekmakend deze Omikron is. Worden mensen nog zieker van de Omikron-variant dan van de delta-variant, of juist minder ziek?
- Het OMT komt vrijdag bij elkaar, en maakt dan een nieuwe analyse van wat we dan weten over Omikron, onder andere uit het VK en Denemarken. Dat OMT-advies is de basis voor eventuele verdere besluitvorming.
- Maar situatie rondom Omikron is, alles bij elkaar, niet geruststellend.

Als deze nieuwe variant zoveel reden tot zorg geeft, moet u dan niet het zekere voor het onzekere nemen en strengere maatregelen nemen? Is dit wel voldoende? Andere landen gaan veel verder dan Nederland (2G, vaccinatieplicht, lockdown voor ongevaccineerden), terwijl daar minder besmettingen zijn dan hier. Hoe verklaart u dat? Wat zien zij verkeerd? Waarom doen wij dat niet, hebben wij dat niet nodig??

- We nemen nu het zekere voor het onzekere. We versoepelen niet. We verzwaren zelfs door de Kerstvakantie in het primair onderwijs met een week te verlengen.
- Dat is ook het advies van het OMT.
- Nederland kent op dit moment overigens strengere maatregelen dan de omringende landen.
- We houden de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten en als er aanleiding is zullen we extra maatregelen treffen.

- En wat we nu kunnen doen, doen we ook: we gaan nóg sneller boosteren.
- Overigens volgen we andere landen ook op de voet. We kijken hoe de epidemie daar verloopt en wat voor maatregelen ze treffen.

Komt het kabinet eventueel tussentijds, in het reces, met maatregelen als de Omikron-variant daadwerkelijk zo snel gaat rondwaren zoals sommige virologen vrezen?

- Mochten de ontwikkelingen in de tussentijd daar aanleiding toe geven door bijvoorbeeld een hele snelle opmars van Omikron-variant, dan zullen er extra maatregelen genomen worden. In dat geval komt het kabinet tussentijds terug van reces.
- Daarnaast hebben we in de kerstvakantie/kerstreces al twee persomenten aansluitend aan kabinetoverleg gepland. In de laatste week van 2021 (ministers Hugo de Jonge en Ferd Grapperhaus) en in de eerste week van 2022 (MP Rutte).

Algemeen

Het vertrouwen in de kabinetsaanpak van het coronavirus is tot dieptepunt gezakt. Wat gaat u eraan doen om het vertrouwen te herstellen?

- Ik zei al in mijn statement: het onderzoek waaruit dit bleek raakte mij.
- En ik beschouw de uitkomsten van deze en andere onderzoeken echt als een opdracht aan ons om het beter te doen.
- Nu de coronasituatie langer aanhoudt, is het logisch dat mensen er helemaal klaar mee zijn. En dat er chagrijn ontstaat over de maatregelen.
- We zien echter ook in de cijfers dat mensen wel degelijk bereid zijn zich aan de maatregelen te houden. En dat we ons ervan bewust zijn dat ons eigen gedrag het verschil kan maken.
- Hoe moeilijk het ook is, de Nederlanders zijn dus nog steeds bereid er samen de schouders onder te zetten.
- En dat is hoopgevend. Want dat is precies de crux in het intomen van deze pandemie.

U heeft beterschap beloofd over de communicatie van het kabinet. Wat gaat u veranderen/verbeteren?

- In een eerdere persconferentie heb ik daar al het één en ander over gezegd. En natuurlijk reflecteren we continu met elkaar en laten we ons ook adviseren door deskundigen.
- We proberen wel zo duidelijk mogelijk te zijn en helder uit te leggen wat de afwegingen zijn. En we blijven continu hameren op het belang van je houden aan de basismaatregelen, want gebleken is dat we dat niet altijd voldoende voor het voetlicht hebben kunnen brengen.
- Daarvoor zetten we allerlei middelen in: natuurlijk deze persconferenties, maar ook spotjes, matrixborden boven de snelwegen, informatienummers, websites voor verschillende doelgroepen, et cetera.
- Het zal nooit perfect worden, maar we proberen zoveel mogelijk mensen zo goed mogelijk te informeren en we blijven daaraan werken, met onze adviseurs.

Maakt u zich zorgen over de polarisatie? Wat gaat u daar concreet tegen doen?

- Natuurlijk maak ik me zorgen over de polarisatie. Want het gaat totaal niet helpen bij het oplossen van deze pandemie als we tegenover elkaar komen te staan. Dat bepaalde groepen zich van de rest van de samenleving afkeren.
- Het is dus van groot belang dat we de dialoog open houden. Juist ook met dat kleine deel van de mensen dat zich zeer fel tegen het beleid keert.
- Natuurlijk moet dat wel binnen de grenzen van onze democratische rechtsstaat blijven. Je mag het er niet mee eens zijn, maar dat is geen excuus om te gaan rellen of te bedreigen.
- Het is aan ons om de randvoorwaarden te creëren voor zoveel mogelijk draagvlak voor het beleid. Heldere en uitlegbare regels, goede steunmaatregelen, het bieden van perspectief.
- En gelukkig zien we dat het overgrote deel van de mensen zich constructief opstelt en bereid is zich aan de (basis)maatregelen te houden.

Zijn over 2G afspraken gemaakt in de formatie?

- Wat betreft uw vraag over de formatie: morgen wordt het coalitieakkoord van VVD, D66, CDA en CU gepresenteerd. Op de inhoud daarvan ik nu niet op vooruitlopen. U zult daar echt nog een klein nachtje geduld voor moeten hebben.

Wanneer is het volgende weegmoment/ de volgende persconferentie gepland?

- Het maatregelenpakket geldt tot en met vrijdag 14 januari.
- Zoals gebruikelijk zullen we in de week voor het aflopen van die termijn wegen wat er na die datum moet gebeuren.
- Afhankelijk van de ontwikkelingen rond de Omikron-variant zou het ook kunnen dat we eerder tot een nieuw weegmoment moeten komen.

Lange termijn

Waarom komt het kabinet nu pas met een lange-termijnstrategie?

- We hebben de afgelopen maanden vaker een plan voor de maanden daarna aangekondigd. Half september hebben we nog de Aanpak Najaar gepresenteerd. Daar is ook dit maatregelenpakket op gebaseerd.
- Maar we hebben steeds te maken met veranderende omstandigheden. Daarom moeten we onze strategie steeds weer aanpassen.
- En dat doen we nu weer, met de komst van de Omikron-variant. Door te kijken wat nodig is om met een geactualiseerde aanpak de tweede helft van de winter door te komen.
- En nu we een tweede winter met corona doormaken willen we ook verder vooruit kijken. Want waar we de afgelopen maanden allemaal hoopten dat corona binnen een paar maanden helemaal weg zou gaan, gaan we daar inmiddels niet meer vanuit.
- Daarom kijken we nu nóg verder vooruit, naar volgende winters. En naar de pandemie die misschien, ooit, na deze komt.

Jullie hebben wel eerder een aanpak of routekaart gepresenteerd. Maar die konden vaak al snel in de prullenbak, of jullie hielden je er niet aan. Gaat dat nu anders zijn?

- Sinds het begin van de pandemie is er veel veranderd, maar één ding niet: dat het virus grillig is.
- Plannen voor de lange termijn is daardoor heel moeilijk. De werkelijkheid verandert terwijl je ernaar kijkt.
- Toch hebben we ons vaak wel gehouden aan de strategieën die zijn gepresenteerd. Het huidige maatregelenpakket komt bijvoorbeeld direct voort uit de Aanpak Najaar, gepresenteerd afgelopen september.
- Maar ook als het later niet lukt om je volledig aan de uitgestippelde strategie te houden, is het goed en nuttig om een strategie te hebben. Een strategie geeft richting en duidelijkheid, aan iedereen, en helpt ook het denken van het kabinet weer verder.
- Daarom zijn we nu een lange-termijnstrategie aan het ontwikkelen. Dat doen we in gesprek met verschillende andere maatschappelijke partijen om de benodigde ideeën op tafel te krijgen.

Waarom schetst het kabinet niet een duidelijker perspectief voor burgers? De burgemeester van Breda heeft het bijvoorbeeld over het verschuiven van de lange zomervakantie naar de winter, omdat er dan meer risico is op luchtwegklachten. Denken jullie niet na over dat soort dingen?

- We werken aan een lange termijn-aanpak, om duidelijkheid en perspectief te bieden aan ons allemaal.
- Deze aanpak bestaat uit drie delen:
 1. Opnieuw de huidige aanpak voor deze winter tegen het licht houden
 2. Een plan ontwikkelen voor corona op de lange termijn, dus de komende winters
 3. En zorgen dat we klaarstaan voor volgende pandemieën: 'pandemische paraatheid'.
- We houden verschillende onderdelen van de strategie tegen het licht, samen met verschillende partijen uit de samenleving (werknemers, werkgevers, gemeenten, onderwijs, zorg, jongeren en ouderen).
- Het kabinet gaat de komende weken met deze groepen in gesprek.
- We hopen eind januari de huidige aanpak voor deze winter geüpdatet te hebben.
- En eind februari willen we komen met een aanpak voor de komende winters, dus de middellange termijn.
- (Eventueel: er wordt nu vast gewerkt aan een plan voor de volgende pandemieën. Ik verwacht dat een volgend kabinet dit plan aan de Tweede Kamer zal verzenden.)

U verlengt dit maatregelenpakket een aantal weken, maar is het niet waarschijnlijk dat we het hele voorjaar nog in een lockdown zullen zitten – net als vorig jaar? Wat is het perspectief?

- Ik zou u ook liever precies kunnen vertellen hoe de komende maanden eruit zien.
- Maar de afgelopen anderhalf jaar hebben we geleerd dat het virus onvoorspelbaar is.
- Het huidige maatregelenpakket lijkt effectief, maar het is nog te vroeg om de precieze effecten te zien. Het OMT adviseert ons dan ook om dit pakket te verlengen.
- Hoe de rest van de winter er precies uit ziet, is nog niet zeker. Dat heeft ook te maken met de onzekerheden rondom Omikron.
- We werken nu op basis van een zogenaamde 'Aanpak Najaar'; die we in september hebben gepresenteerd. Daar is dit pakket ook op gebaseerd. Maar deze aanpak is wel gebaseerd op de deltavariant van het virus.
- We houden daarom op dit moment de Aanpak Najaar tegen het licht, en hopen eind januari met een update te komen. Dat geeft houvast voor de winter, ook al is de situatie onzeker.

Bij de volgende persconferentie is er mogelijk een nieuw kabinet aantreden? Is dat geen complicatie bij het bepalen van de strategie voor de langere termijn?

- We kunnen niet vooruitlopen op de presentatie van morgen. [En al helemaal niet over de personele bezetting, want dat komt pas in de volgende fase.]
- In algemene zin geldt dat er in elk geval veel continuïteit is. Onze adviseurs – het RIVM, het OMT en anderen – blijven dezelfde en dat geldt ook voor de informatiestromen waarop we ons baseren.
- Bovendien: dit kabinet is al sinds 15 januari demissionair. Maar op het terrein van coronabestrijding zijn we feitelijk missionair gebleven en hebben we altijd gezocht naar brede steun in de Kamer. Dat zullen we blijven doen.

Aan MP: zou het niet erg ingewikkeld (en contraproductief) zijn nu een andere minister van VWS te krijgen, die zich nog helemaal moet inwerken? Is het niet beter als De Jonge zijn post houdt?

- U loopt met uw vraag vooruit op de kabinetsformatie.
- Daarover komen we morgen te spreken, maar de personele bezetting komt pas in de volgende fase aan de orde.
- Daar loop ik nu niet op vooruit.

Maatregelen

Is dit pakket wel voldoende met de opmars van Omikron?

- Waarschijnlijk zijn in de komende tijd aanvullende maatregelen tegen het effect van Omikron nodig.
- De belangrijkste is in ieder geval om mensen zo snel mogelijk de gelegenheid te bieden hun immuniteit op te peppen met een booster.
- Of ook aanvullende contactbeperkende maatregelen, met alle nadelen die dergelijke maatregelen hebben, nodig zijn zal moeten blijken uit advisering van het OMT.
- Op dit moment ontbreekt die omdat we simpelweg de kennis nog niet hebben. De verwachting is dat we in de komende weken meer zullen weten.
- Overigens kent NL op dit moment in vergelijking met andere Europese landen op dit moment een streng regime.

Sporten is belangrijk voor de fysieke en mentale gezondheid, waarom maakt u het dan zo moeilijk voor mensen om te sporten? Waarom geen uitzondering voor bijvoorbeeld buitensporten nu we weer langer in deze lockdown zitten?

- Sporten is ontzettend belangrijk, zowel voor onze fysieke als mentale gezondheid. We proberen dan ook zo veel mogelijk ruimte te geven voor sporten.
- Maar door de onzekerheid rond de Omikron-variant, en de besmettingscijfers die nog steeds hoog zijn, is de situatie ernstig en onzeker. Daardoor blijft het noodzakelijk om het aantal contacten te beperken.
- Overdag kan je gewoon sporten, buiten en binnen.
- 's Avonds, tussen 17:00 en 05:00 uur, is dat anders. Dan zijn de sportlocaties gesloten, net als de meeste andere locaties. En dan mogen niet meer dan vier personen samen sporten in de buitenlucht. Maar je kunt nog wel een rondje hardlopen, of bootcampen in het park met een vriend of vriendin.
- De huidige situatie vraagt creativiteit van ons allemaal.

Sommige sportclubs vervroegen hun avondsportlessen naar een tijdstip voor 17.00 uur. Wat vindt u daarvan?

- Doel van deze maatregelen is het aantal contacten beperken, zodat het virus minder kans krijgt
- Laten we ervoor zorgen dat dit ook gebeurt. Daar hebben we allemaal onze eigen verantwoordelijkheid in.

Nu is het advies om maximaal 4 mensen per dag te ontvangen, kinderen t/m 12 vallen hier niet onder – maar juist in deze leeftijdsgroep vinden de meeste besmettingen plaats, is dit advies nog wel te verantwoorden?

- We beperken het aantal besmettingen onder kinderen, door de scholen een week eerder te sluiten.
- Daarnaast gaan we uit van een maximum bezoekersaantal van vier gasten per dag.
- Ook geven we een dringend advies aan kwetsbare 70-plussers om het contact met anderen, met name kinderen in deze leeftijd, te vermijden.
- Ook adviseren we gezinnen, om zo veel mogelijk binnen hun 'gezinsbubbel' te blijven. Dus ga alleen naar de winkel als dat nodig is, beperk uitjes zoveel mogelijk. Stel bezoek thuis zoveel mogelijk uit tot na de kerst.
- En als je toch bij bijvoorbeeld opa of oma op bezoek gaat, doe dan eerst een zelftest.

- Daarmee denken we dat we voldoende voorzorgsmaatregelen hebben genomen, als het gaat om kinderen tot en met 12 jaar.

Naleving, controle, handhaving: wat gebeurt daar op, welke verbeteringen worden doorgevoerd? Zijn hierover ook afspraken gemaakt met het Veiligheidsberaad?

- Uit de cijfers blijkt dat de naleving licht verbetert en dat er in minder gevallen helemaal niet gecontroleerd wordt.
- Ondanks dit lichtpuntje zijn we er nog niet. We moeten ons daarom allemaal blijven inzetten om de naleving en controle te verbeteren en op peil te houden.
- Vanuit het kabinet zijn we daarom in gesprek gegaan met handhavers maar ook met de sector om te komen tot verdere verbeteringen in de controle op het CTB.
- We delen allemaal het doel dat het aantal juiste controles omhoog moet. Een juiste controle is met een controle van het ID-bewijs. Dat gebeurt nu echt nog te weinig.
- We begrijpen dat dit extra controle-uren vraagt van de ondernemers en net als in de voorgaande maanden, zullen we hiervoor middelen beschikbaar stellen.
- Dit doen we via de gemeenten zodat zij lokaal maatwerk kunnen bieden en het best kunnen inschatten waar de inzet van de middelen het meest effectief is.

Over basismaatregelen gesproken: wat vindt u ervan dat een Kamerlid (Azarkan) dit voorjaar na een positieve test toch naar het Binnenhof is gekomen (Nieuwsuur)?

- Ik ben onvoldoende op de hoogte van de achtergronden hierover om daar commentaar op te leveren.
- In zijn algemeenheid wil ik wel benadrukken dat het belangrijk is dat we ons allemaal aan de basismaatregelen houden. Dat geldt in het bijzonder voor mensen die een voorbeeldfunctie hebben.

Onderwijs en BSO

Had het kabinet scholen niet sneller duidelijkheid kunnen geven? Krijgen ze het nu nog georganiseerd?

- Ik snap heel goed dat dit niet bepaald ideaal is voor scholen. Vlak voor de vakantie moeten ze het rooster nog omgooien.
- We vragen scholen noodopvang te organiseren voor kwetsbare kinderen en kinderen van ouders met cruciale beroepen. We kunnen ons voorstellen dat dat niet meteen op maandag al lukt, daar hebben scholen tot dinsdag de tijd voor.

Kinderen kunnen wel naar sportclub, maar niet naar school. Dan heeft de maatregel toch geen zin?

- Het gaat erom dat we de kans verminderen dat het virus via kinderen bij oudere familieleden terecht komt.
- Het is daarom belangrijk als gezinnen zoveel mogelijk in een bubbel bij elkaar blijven. Het dringende advies aan ouders is dan ook: houd de kinderen zoveel mogelijk binnen het eigen gezin.
- We adviseren ook om voorzichtig te zijn met oudere familieleden tijdens de kerstvakantie. Spreek af dat je een zelftest doet en houd afstand.

Is het een extra week vakantie of moet er afstandsonderwijs worden geboden?

- We vragen van scholen om in deze week te proberen afstandsonderwijs te geven en noodopvang te bieden voor kwetsbare kinderen en kinderen van ouders met cruciale beroepen.
- Ik snap heel goed dat dit niet bepaald ideaal is voor scholen. Vlak voor de vakantie moeten ze het rooster nog omgooien.
- Tegelijk zie ik ook dat veel scholen ervaring hebben met het snel bieden van afstandsonderwijs, als er bijvoorbeeld een klas in quarantaine moet.
- Waarbij natuurlijk geldt dat we niemand in de scholen aan het onmogelijke houden en we er begrip voor hebben dat het niet overal lukt.

Waarom moeten de scholen dicht voor de bescherming van 70-plussers? Zij kunnen deze week de boosterprik krijgen en zijn dan toch beschermd met kerst?

- Niet alle 70-plussers zullen beschermd zijn met de Kerstdagen. En we zitten in de unieke situatie dat de kerstvakantie meteen begint met de Kerstdagen.

Er zijn grote zorgen over Omikron. Kunnen scholen na de kerstvakantie wel open?

- Uiteraard is alles daarop gericht.

Sluiting buitenschoolse opvang (BSO)?

- Het kabinet heeft – op basis van OMT-advies – besloten om de buitenschoolse opvang net als de basisscholen te sluiten tussen 21 en 24 december.

- Volgens het OMT is dit nodig om de overdracht van het coronavirus te vertragen en de besmettingskans van de kinderen te verminderen. Zo voorkomen we besmettingen rond kerst.
- Ik beseft maar al te goed dat dit veel vraagt van leraren, pedagogisch professionals én van ouders.
- De coronamaatregelen doen – na een zwaar jaar – opnieuw een beroep op hun flexibiliteit.
- Daarom hoop ik ook dat de mensen thuis begrijpen dat wij deze maatregel alleen maar nemen om erger te voorkomen.
- Er wordt straks wel nog noodopvang geboden op de scholen en BSO's voor kinderen van ouders met cruciale beroepen en kinderen in een kwetsbare positie.
- Het kabinet roept ouders op om zo beperkt mogelijk gebruik te maken van noodopvang, omdat het kabinet wil dat kinderen zoveel mogelijk in de gezinsbubbel blijven.
- Gezien de risico's adviseren we ook om afstand te houden van grootouders en andere kwetsbare mensen.
- BSO's gaan na de kerstdagen weer open voor ouders die hun kinderen niet thuis kunnen opvangen. Ook hier vraagt het kabinet u om uw kinderen niet te brengen als het niet nodig is.
- Werkgevers vragen wij om rekening te houden met de extra lasten voor ouders die werk en zorgen voor hun kinderen moeten combineren.

Krijgen ouders weer vergoeding?

- Ouders krijgen geen vergoeding voor de dagen tussen 21 en 24 december.
- Als de BSO gedurende een langere periode sluit, zal het kabinet onderzoeken of ouders een tegemoetkoming voor de eigen bijdrage kunnen ontvangen, zoals dat ook in eerdere sluitingsperiodes is gebeurd.

Hoe wordt de noodopvang geregeld?

- Dat gebeurt op lokaal niveau.

En blijft/gaat de BSO tijdens de kerstvakantie open/dicht?

- Dat zullen we bepalen aan de hand het komende OMT advies, begin volgende week.

Juridisch gezien sluiten de basisscholen en de BSO op dinsdag, waarom is dat?

- Maandag is voor scholen en BSO een inregeldag. Dan kunnen scholen en BSO bijvoorbeeld noodopvang of noodonderwijs organiseren.

Waarom gaan de middelbare scholen niet een week eerder met kerstvakantie? (en mbo/ho?)

- De meeste besmettingen vinden plaats in het basisonderwijs en niet in het voortgezet onderwijs.
- Daarom is ervoor gekozen dat de basisscholen een week voor de kerstvakantie dicht gaan.
- De BSO is in deze periode ook gesloten. Op deze manier wordt de kans verkleind dat ongemerkt besmette kinderen volwassenen, zoals opa en oma, aansteken tijdens het kerstdiner/de kerstdagen.
- Kinderen die in de week voor de verlengde kerstvakantie besmet raken, zijn dan op tijd geen risico meer voor kwetsbaren tijdens kerst./kunnen het covid-virus dan niet meer overdragen aan kwetsbaren tijdens kerst.

Zadelt u met de schoolsluiting/BSO de ouders niet op met een groot probleem, zeker als thuiswerken niet mogelijk is?

- Ik beseft dat het voor veel ouders ingewikkeld is dit op te lossen. We weten dat dit grote impact heeft en u kunt er zeker van zijn dat we zo'n maatregel niet zouden nemen als we er niet van overtuigd zouden zijn dat het echt nodig is.
- In deze situatie moeten we proberen gezamenlijk de schouders eronder te zetten. Ik wil daarom een oproep doen aan iedereen om niet alleen te redeneren uit wat niet kan, maar ook uit wat wel kan.
- Dat is niet alleen een oproep aan ouders van schoolkinderen om nog een keer creatief te zijn bij de opvang van hun kinderen, zonder daarbij opa en oma in te schakelen.
- Het is ook een oproep aan werkgevers om nog eens goed te kijken of het mogelijk is deze ouders volgende week te ontzien en hun de gelegenheid te geven om zich even terug te trekken in hun eigen bubbel en thuis voor hun kinderen te zorgen.
- We kunnen dit echt alleen samen.

Steunpakketten

Hoe zit het steunpakket in het eerste kwartaal van 2022 eruit?

- Het pakket ondersteunt ondernemers en werkenden die met de aangescherpte coronamaatregelen worden geconfronteerd.
- Het kabinet heeft daarom besloten het steunpakket in het eerste kwartaal van 2022 te verlengen:

- De TVL wordt met dezelfde voorwaarden doorgetrokken (100% subsidiepercentage en omzetrempel van 30%);
- Ook de NOW keert met vergelijkbare voorwaarden terug;
- Voor zelfstandigen wordt de vereenvoudigde Bijstand voor zelfstandigen (Bbz) verlengd;
- In het eerste en tweede kwartaal van 2022 wil het kabinet de coronafinancieringsregelingen (KKC, GO-C, BMKB-C en de Qredits-overbruggingsfaciliteiten) ook beschikbaar houden.
- Voor evenementen specifiek geldt dat de garantieregeling evenementen (TRSEC) en de Aanvullende Tegemoetkoming Evenementen (ATE) tot en met het derde kwartaal van 2022 beschikbaar blijven. In het eerste kwartaal van 2022 met een subsidiepercentage van 90% en in het tweede en derde kwartaal van 2022 met een subsidiepercentage van 80%.
- Het kabinet komt met een specifiek steunpakket voor de culturele sector in de maand januari.
- Voor de amateursport zet het kabinet de eerdere compensatieregelingen (TASO en TVS) door om de sector te compenseren voor de vaste lasten en de huurkosten tot en met januari.
- Het belastinguitstel voor ondernemers was op 26 november al verlengd tot en met januari 2022. Het kabinet beslist in januari of verdere verlenging wenselijk is.
- De ministers van EZK en Financiën en de staatssecretarissen van SZW en Financiën zullen vanavond een brief sturen met meer informatie.

Wanneer komt het kabinet met een langetermijnvisie op steun?

- Dit najaar toont de hardnekkigheid van het coronavirus. Dit betekent ook dat we moeten nadenken over rol van steun op de langere termijn.
- Het kabinet komt uiterlijk in maart 2022 met een visie op de aanpak van coronasteun op de (middel)lange termijn.
- Belangrijke elementen zijn een analyse van de schade van steun voor economische dynamiek op de langere termijn, een weging van de verdeling van risico's en een visie op ondernemersrisico in een wereld waarin corona mogelijk blijvend een rol speelt.

Kan er al iets meer worden gezegd over de parameters van de NOW-6? Ondernemers willen weten waar ze aan toe zijn.

- De voorwaarden van de NOW-6 zullen vergelijkbaar zijn met de NOW-5. Ook zullen de voorwaarden op vergelijkbaar niveau komen. Zo blijft de omzetverliesdrempel op 20%, het vergoedingspercentage 85% en de maximumvergoeding per werknemer tweemaal dagloon.
- Een aantal punten wordt de komende weken verder uitgezocht en hier zullen we medio januari meer bekend over maken.
- Het streven is om het loket voor de NOW-6 in de tweede helft van februari te kunnen openen.

Waarom wordt de Tozo niet opnieuw aangezet? Wat doet u voor zelfstandigen?

- Allereerst is het van belang te benadrukken, dat is besloten om de vereenvoudigde Bbz te verlengen naar het eerste kwartaal van 2022. In die vereenvoudigde Bbz is een aantal elementen uit de Tozo overgenomen.
- Zo is geen sprake van een vermogenstoets en ook de vorm van de uitkering, een bedrag 'om niet' in plaats van een voorlopige lening, verschilt niet van de Tozo.
- Het kabinet heeft samen met de VNG geconcludeerd dat voortzetting van het vereenvoudigd Bbz het beste past bij de huidige situatie.
- Ten eerste omdat het vanuit uitvoeringstechnisch oogpunt niet wenselijk is om in korte tijd verschillende keren van systematiek te wisselen.
- Bovendien kent de Tozo geen kostendelersnorm en de levensvatbaarheidstoets. Het kabinet vindt het in deze fase van de pandemie van belang dat de inkomensondersteuning bij die zelfstandigen terecht komt van wie verwacht wordt dat ze na het wegvallen van de contactbeperkende maatregelen in staat zijn hun onderneming succesvol voort te zetten.
- Voor zelfstandigen waarvan de onderneming niet levensvatbaar is, worden er - naast de inkomensondersteuning - vanuit gemeenten mogelijkheden geboden tot heroriëntatie richting andere (bedrijfs-)activiteiten. Naast inkomensondersteuning bieden gemeenten ook schuldhulpverlening aan zelfstandig ondernemers.
- Tevens kunnen zelfstandigen indien zij aan alle voorwaarden voldoen, ook aanspraak maken op de TVL die ook naar Q1 is verlengd.
- Tot slot staan de voorzieningen uit het aanvullend sociaal pakket rondom de begeleiding naar werk en scholing open voor zelfstandigen.

VWS-DEEL**Vaccinaties**

U gaat de boostercampagne nóg verder versnellen. Wat verandert er allemaal precies? En wanneer kunnen mensen nu verwachten geboosterd te zijn? Wordt er geboosterd op volgorde van laatste prik? Verkleinen we de interval tussen prik 2 en 3? Wordt er gewerkt met vrije inloop i.p.v. die starre afspraaktijden?

- Tot en met afgelopen zondag zijn in totaal ruim 1,1 miljoen boostervaccinaties of derde prikken gezet.
- Het streven is om iedereen vanaf 18 jaar in de tweede helft van januari 2022 de mogelijkheid te hebben gegeven een boostervaccinatie te ontvangen. Voorwaarde is dan wel dat je minstens 3 maanden geleden je laatste vaccinatie hebt gehad of corona hebt doorgemaakt.
- Er zal nog steeds worden geselecteerd op geboortjaar. Dat gaat het snelste.
- Alle 60-plussers kunnen inmiddels een afspraak maken voor een boosterprik.
- 60-minners met een medische indicatie (de 'griepgroep') krijgen vanaf 23 december een uitnodiging zich te melden bij een GGD in de regio voor zover zij nog niet uitgenodigd zijn op basis van hun leeftijd. Een deel per sms.
- De mensen van 60 jaar en jonger ontvangen op basis van geboortjaar via de (sociale) media een uitnodiging een afspraak te maken op basis van leeftijd van oud naar jong.
- We verkorten het interval tussen de laatste prik en de booster tot minimaal drie maanden. Dat is nog conform de richtlijnen van EMA en RIVM. Zo hopen we de bescherming tegen de Omikron-variant te verhogen.

De geldigheid van het Europese DCC wordt beperkt tot 9 maanden; kunt u garanderen dat iedereen binnen die 9 maanden een boosterprik kan krijgen?

- Ja, de ambitie is dat alle 18-plussers uiterlijk in de tweede helft van januari een booster kunnen gekregen. Voorwaarde is wel dat het langer dan 3 maanden geleden is dat ze voor het laatst zijn gevaccineerd of een coronabesmetting hebben doorgemaakt.
- De geldigheid van 9 maanden van het DCC per 1 februari 2022 is dus geen probleem.

En is er gezien de omikron-variant geen aanpassing aan de huidige vaccins nodig en in hoeverre wordt daar al aan gewerkt?

- Er is nog veel onduidelijk over de Omikron-variant.
- Uit de voorlopige resultaten van een recente Britse studie blijkt dat een booster kan helpen om de bescherming tegen deze variant te verhogen en verspreiding tegen te gaan.
- Daarom gaan we hier ook sneller boosteren.
- De producenten van de Pfizer- en Moderna-vaccins hebben aangegeven bezig te zijn met het aanpassen van hun vaccin aan de Omikron-variant. Zij geven aan dat dit relatief snel kan: Pfizer denkt daar zo'n 100 dagen, dus een paar maanden, voor nodig te hebben.
- In de tussentijd kan boosteren ook al helpen, en daarom zetten we ook alles op alles om iedereen die dat wil zo snel mogelijk een booster te geven. Iedere 18-plusser krijgt uiterlijk in de tweede helft van januari een boosterprik aangeboden.

Waarom is Nederland zo laat begonnen met boosteren? Dat heeft nu geleid tot heel veel extra besmettingen en ziekenhuisopnames. Zeker met oog op Omikron is een snellere booster harder nodig, toch? Nederland is eigenlijk altijd te laat geweest als het op vaccineren aankomt. Hoe kan dat?

- In Nederland adviseert de Gezondheidsraad over de inzet van vaccins. Daar zit de medische expertise, en daar varen wij als kabinet ook op.
- We hebben in het voorjaar al de eerste vragen over de booster bij het OMT en de Gezondheidsraad neergelegd.
- In september adviseerde de Gezondheidsraad om te anticiperen op een mogelijke booster, maar daar nog niet mee te starten. We zijn toen wel meteen gaan voorbereiden: begin september lag er al een plan.
- Toen de allereerste signalen binnenkwamen van een mogelijke afname in de vaccin-effectiviteit, heb ik de Gezondheidsraad opnieuw om advies gevraagd, op 15 oktober. Op 2 november adviseerde de Gezondheidsraad om te starten met een booster voor de oudste leeftijdsgroepen en bewoners van instellingen.
- Uit voorzorg heb ik toen besloten 60-plussers, mensen in een zorginstelling en zorgmedewerkers te boosteren. En ik heb aangekondigd dat alle 18-plussers daarna aan de beurt zouden komen.
- Op 15 november heb ik de Gezondheidsraad opnieuw om advies gevraagd over boosteren. Op 25 november kwam dat advies: de Gezondheidsraad adviseerde toen ook de mensen tussen de 18 en 60 jaar een boosterprik aan te bieden. Dat hadden wij toen al in de operatie geregeld.

- Sindsdien hebben we op alle mogelijke manieren geprobeerd om de operatie verder te versnellen. Met hulp van o.a. huisartsen, medische studenten en Defensie zijn we nu goed op stoom en kunnen we nóg verder versnellen.

Wat vindt u ervan dat mensen naar het buitenland reizen om daar een booster te halen? Kunt u garanderen dat het met de registratie daarvan allemaal goed komt?

- In de afgelopen weken heb ik ingezet op het versnellen van de boostercampagne. En zoals eerder aangegeven, zet ik nu extra in op een enorme versnelling voor alle volwassenen.
- Iedereen komt aan de beurt; iedereen krijgt uiterlijk in de tweede helft van januari een boosterprik aangeboden.
- Het lijkt me daarom niet nodig om boostervaccinaties in het buitenland te gaan halen.
- En hoewel een lidstaat die vaccineert, ook verplicht is om zorg te dragen voor goede registratie van de prik en een Digitaal Corona Certificaat, komt het soms voor dat mensen toch geen QR-code krijgen.
- Bovendien is het vooralsnog niet mogelijk om je buitenlandse vaccinatie in Nederland te laten registreren, zodat je er ook mee op reis kunt. RIVM verkent nu hoe we dat voor elkaar kunnen krijgen.
- Ik zou daarom zeggen: nog even geduld, je komt vanzelf aan de beurt, en misschien wel sneller dan je denkt.

Waarom komen kinderen tussen de 5 en 12 jaar pas in januari aan de beurt voor een vaccin, terwijl juist op scholen zoveel besmettingen zijn?

- Kinderen krijgen een aangepaste (lagere) dosis van het Pfizer-vaccin. De eerste levering van deze speciale kindervaccins staat gepland voor komende week. Het gaat in eerste instantie om 42.000 vaccins.
- Kinderen met een verhoogd medisch risico komen hier als eerste voor in aanmerking. Naar verwachting starten wij met deze groep op 20 december.
- In de tweede helft van januari komen de rest van de kinderen tussen de 5 tot en met 11 jaar aan de beurt als hun ouders daarvoor kiezen.
- De vaccins voor hen zijn simpelweg niet eerder beschikbaar, waardoor een versnelling niet mogelijk is. Dit is nog wel afhankelijk van de te leveren vaccins.

Gaat u kinderen (indirect) verplichten om het vaccin te nemen? U noemde het al "de verstandige keuze" terwijl de GR zegt dat het "zonder dwang en drang" moet voor de kleinsten.

- Bij kinderen onder de 12 jaar beslissen de ouders over de keuze om wel of niet te vaccineren. Dat is altijd zo bij vaccinatie van kinderen, en nu ook.
- Het kabinet vindt het erg belangrijk dat ouders voor, en samen met, hun kinderen een goede afweging kunnen maken.
- Om hen daarbij te helpen, wordt er op dit moment gewerkt aan goede, transparante en toegankelijke informatie voor ouders en hun kinderen.
- Er gelden in Nederland geen beperkingen voor kinderen onder de 12 jaar als ze niet gevaccineerd zijn. Zij hoeven ook geen QR-code te laten zien als ze bijvoorbeeld naar restaurant of evenement gaan.
- Vaccineren is een geheel vrije keuze die ouders met hun kinderen in alle rust kunnen maken.

Met al die aandacht voor de booster zou je bijna vergeten dat de algemene vaccinatiegraad nog steeds onder de 90% is. Ziet u dat nog verder stijgen? Wat doet u om de verschillende groepen ongevaccineerden nog te bereiken? Wat doet u concreet aan desinfo?

- We zien dat de vaccinatiegraad gelukkig nog steeds stijgt. Op dit moment zijn er zo'n 10.000 mensen per week die een eerste vaccinatie komen halen.
- Om de vaccinatiegraad nóg verder te verhogen blijven we alles op alles zetten om mensen die zich nog niet hebben laten vaccineren te bereiken.
- Zo is vandaag een campagne van start gegaan die zich speciaal richt op twijfelaars. Op www.overnvaccineren.nl gaan we op laagdrempelige manier in op vragen en zorgen.
- In gesprek gaan met mensen is ontzettend belangrijk. Dat doet de GGD op de vaccinatie locaties, maar ook via de coronachat. Maar de overheid kan het niet alleen. Het Erasmus MC heeft een ontzettend goed initiatief opgezet met hun Twijfeltelefoon.
- We werken samen met lokale sleutelfiguren en hebben informatie en websites als www.prikkenzonderafpraak.nl beschikbaar in 11 verschillende talen.
- En het allerbelangrijkste: de GGD blijft vaccineren, zowel op vaste als op tijdelijke locaties in de wijken waar de vaccinatiegraad nog achterblijft.
- Er gebeurt nog veel meer; in de Kamerbrief die we vanavond verzenden komt alles nog eens op een rijtje.

Omikron en andere, nieuwe varianten, zijn wellicht ontstaan doordat een deel van de landen nog heel beperkt gevaccineerd is. Doet NL en de EU voldoende om ervoor te zorgen dat de wereldwijde vaccinatiegraad omhoog gaat? Gaat dit versneld boostereren ten koste van COVAX?

- Nederland heeft dit jaar ruim 22,5 miljoen vaccins gedoneerd aan Covax. Nederland is daarmee de 5e donor vanuit de EU (na Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje).
- Daarnaast hebben we inmiddels ruim 4,2 miljoen vaccins direct gedoneerd aan Indonesië, Namibië, Kaapverdië en Suriname.
- Samen is dat zo'n 27 miljoen vaccins. Daarmee behalen we onze donatiedoelstelling van 2021, volgens het motto 'Get one, give one'.
- Het wereldwijd distribueren van gedoneerde vaccins is een ingewikkeld logistiek proces. Het is aan organisaties als Covax, GAVI en UNICEF om dit goed te regelen.
- Inmiddels zijn 6,3 miljoen vaccins die wij aan Covax hebben gedoneerd aangekomen in Indonesië, Kenia, Laos, Cambodja, de Filipijnen en Vanuatu. De overige vaccins zijn onderweg naar de landen, onderweg naar Covax of in de opslagcentra van Covax, wachtend tot ze kunnen worden uitgeleverd.
- Nederland doet er alles aan om dit complexe proces te helpen versoepelen. Daarom doneert Nederland bijvoorbeeld een grote hoeveelheid zogenaamd 'diluent' voor de toediening van de Pfizer-vaccins, waaraan wereldwijd een tekort is.

Is er voldoende voorraad voor de turbo-booster, kinderen en Covax?

- Onze donatiedoelstelling van 27 miljoen vaccins in 2021 komt niet in gevaar.
- Ook hebben we voldoende vaccins om elke volwassene die dat wil een boosterprik te geven, en komen er voldoende vaccins aan om ook alle kinderen te vaccineren.
- Maar het is natuurlijk wel zo dat hoe meer mensen we in Nederland boostereren, hoe minder vaccins we kunnen doneren. Laten we daar niet omheen draaien.
- Voor 2022 hebben we nog geen doelstelling geformuleerd voor donaties. Het uitgangspunt blijft dat we ons surplus weggeven. De epidemiologische situatie is op dit moment echter nog zo onduidelijk, dat we hieromtrent nu nog niet concreter kunnen zijn.

Testen

Heeft de GGD inmiddels weer genoeg capaciteit om iedereen die dat wil snel te testen? En wordt er weer volledig BCO uitgevoerd? Dat is immers de kern van het coronabeleid, dat we zicht kunnen houden op het virus.

- De GGD-en hebben de afgelopen weken Herculeswerk verricht met recordaantallen testen.
- De besmettingen vlakken nu iets af, maar de druk op de GGD'en blijft hoog. De afgelopen 7 dagen zijn er gemiddeld dagelijks zo'n 18.000 mensen positief getest.
- Over het algemeen is er voor iedereen een plekje bij de teststraten. Wel kan het zijn dat het druk is aan de telefoon of bij het inplannen van een afspraak op de website, waardoor mensen soms pas later aan de beurt zijn voor de testafpraak of verder moeten reizen. Maar de dagelijkse vraag naar testen en aanbod van testcapaciteit komt meestal goed overeen.
- Ook lukt het de GGD'en om verreweg de meeste mensen te informeren over een besmetting in hun omgeving, en informatie te delen over de geldende maatregelen. Het BCO wordt steeds zo volledig mogelijk uitgevoerd. (Ter achtergrond: op dit moment zitten 4 GGD'en in fase oranje en 21 GGD'en in fase rood).
- We bereiden ons zo goed mogelijk voor op een mogelijke verdere toename van de testvraag.

Het testadvies is aangepast naar zelftesten of GGD-testen bij klachten. Maar dan moeten mensen met een positieve zelftest wel naar de GGD, en lang niet iedereen zal dat doen. Heeft de GGD nog wel zicht op het virus?

- De meeste mensen testen zich bij klachten. Volgens het RIVM gedragsonderzoek gaat nu 45% van de mensen met klachten naar de GGD en daarbovenop doen 32% van de mensen een zelftest bij klachten.
- De laatste gegevens laten bovendien zien dat bijna iedereen die positief test op een zelftest ook een conformatietest doet.
- Het is belangrijk dat wanneer je zelftest positief is, dat je direct in quarantaine gaat, je contacten inlicht en een hertest doet bij de GGD. Ook de contacten van een positief getest persoon moeten zo snel mogelijk een zelftest doen.
- Dat communiceren we ook heel duidelijk op Rijksoverheid.nl en via social media.
- Er wordt dus nog steeds veel getest en daarmee is er nog voldoende zicht op het virus. Ook zijn er andere indicatoren waardoor men zicht op het virus kan blijven houden, zoals het rioolwater, de ziekenhuisopnames en de IC-capaciteit.

Zijn zelftesten inmiddels weer voor iedereen te koop in de winkel? En zijn ze niet te duur voor een groot deel van de bevolking, als je regelmatig een zelftest nodig hebt, preventief of bij klachten? Wat doet het kabinet allemaal om mensen van zelftesten te voorzien?

- Ik heb begrepen dat de meeste winkels nu en komende weken voldoende voorraad hebben.
- De meeste mensen kunnen hier ook zelf in voorzien. Dat blijkt onder andere uit de forse afname van zelftesten bij drogisterijen, supermarkten etc. De meest recente schatting is dat er zo'n 2 à 3 mln. zelftesten per week worden verkocht. Dat is ontzettend veel.
- Daar bovenop verstrekken we op dit moment veel zelftesten aan onderwijs – 2 zelftesten per week aan alle medewerkers en alle leerlingen vanaf groep 6.
- Ook sociale minima kunnen kosteloos zelftests krijgen via organisaties als de Voedselbank.
- In totaal hebben we al ruim 65 miljoen gratis zelftesten uitgedeeld (inclusief bijvoorbeeld de bewustwordingscampagne van deze zomer).
- Daarnaast kan men, in plaats van een zelftest, altijd gratis testen bij de GGD.

Hoe staat het met de inkoop van zelftesten? Wat hebben we al besteld en wat loopt er nog? Weet u zeker dat die zelftesten ook daadwerkelijk komen, gezien de gekte op de markt?

- We hebben eind november met spoed 13 miljoen zelftesten extra besteld. Daarmee kunnen we tot en met de kerstvakantie het onderwijs voorzien van de benodigde zelftesten.
- Hiernaast hebben we een aanbesteding voor de inkoop van zelftesten gedaan. We maken daar nu met leveranciers concrete afspraken over. Het gaat in de komende maanden om meer dan 50 miljoen zelftesten extra.
- En we treffen nu al voorbereidingen om ook zelftesten binnen te krijgen na afloop van deze nieuwe aanbesteding.
- Het klopt dat de markt krap is, voor zowel de productie van zelftesten als de logistiek om ze ook tijdig in Nederland te krijgen. Er wijzigen of vertragen soms leveringen, dan is extra inzet en extra flexibiliteit van de distributieketen soms nodig. Daar zitten we bovenop.

CTB's

In Europa gaat men de vaccinatiebewijzen beperken tot 9 maanden geldigheid na de laatste prik. Gaat Nederland dat ook doen voor de binnenlandse vaccinatiebewijzen? En de herstelbewijzen?

- De bescherming van vaccins tegen ziekte en ziekenhuisopnames blijft hoog, maar de bescherming tegen transmissie neemt af. In het licht van de Omikron-variant is het extra belangrijk dat we ons goed beschermen.
- Daarom denk ik dat het onvermijdelijk is dat we een geldigheidsduur gaan koppelen aan de binnenlandse vaccinatiebewijzen, zoals dat voor heel Europa besproken wordt.
- We werken nog aan de praktische uitwerking. Ons binnenlandse coronatoegangsbewijs bevat uit privacyoverwegingen namelijk geen gegevens over of je een vaccinatie-, herstel- of testbewijs hebt, en hoe lang je bewijs al geldig is. Het verkorten van de geldigheid bij de binnenlandse bewijzen is daarom ingewikkelder dan voor internationale bewijzen en vraagt nog om keuzes in de uitvoering.
- Ik verwacht binnenkort bij u terug te komen met meer informatie.
- De binnenlandse herstelbewijzen hebben we sinds 30 november, op OMT-advies, verlengd naar 365 dagen.
- Bij de besluitvorming over de geldigheidsduur van binnenlandse vaccinatiebewijzen, bekijk ik ook de geldigheidsduur van binnenlandse herstelbewijzen.

Hoe staat het nu met de planning van de wetstrajecten 2G, CTB op werk en CTB in het onderwijs? In het licht van omicron is dit misschien nog wel extra nodig. Als dat vastloopt, of vertraging oploopt, wat is dan het plan van het kabinet om weer uit deze lockdown te komen? Zijn daar afspraken over gemaakt in de formatie?

- Op dit moment liggen de wetsvoorstellen voor 2G en CTB op de werkvloer en in het mbo en ho in de Tweede Kamer.
- Er is nog geen moment van behandeling ingepland. Maar een snelle behandeling van de wetsvoorstellen is belangrijk om de juiste instrumenten in de gereedschapskist te hebben zodra de crisis daarom vraagt.
- 2G, of de inzet van CTB's op de werkvloer of in het onderwijs liggen voor de hand als de besmettingen beter onder controle zijn en de druk op het ziekenhuis lager is. Dan kunnen we het CTB gebruiken om de samenleving eerder, veiliger, te openen.
- CTB's zijn immers niet bedoeld om het virus te bestrijden, maar om de verspreiding van het virus af te remmen.
- Maar eerst moeten de Tweede en Eerste Kamer akkoord gaan met onze wetsvoorstellen. En zelfs dan zullen wij – of zal een volgend kabinet – steeds een OMT-advies vragen, waarin ook de effecten van Omikron-variant worden meegewogen.

- [Eventueel: ik kan niet zeggen of formerende partijen een afspraak hebben gemaakt over deze wetsvoorstellen, dat is aan het nieuwe kabinet.]

Reizen

Hebben al die reisbeperkingen nog wel zin als Omikron zo snel rondgaat? Er zijn toch heel veel landen waar nu ook Omikron rondgaat en waar geen reisbeperkingen voor geldt?

- Met het huidige pakket aan maatregelen dat we hebben ingesteld voor landen met de Omikronvariant proberen we de verspreiding te remmen.
- Voor reizigers uit de aangewezen landen in zuidelijk Afrika hebben we een streng pakket aan maatregelen ingevoerd.
 - o Zo gelden er nog steeds vliegverboden voor deze landen,
 - o en is het Europees inreisverbod van kracht.
 - o Voor reizigers die ondanks deze maatregelen toch naar Nederland kunnen reizen, geldt een dubbele testverplichting voor vertrek
 - o en een quarantaineplicht bij aankomst.
- Het RIVM adviseert over de landen waarvoor een vliegverbod nodig is.
- Met de genomen maatregelen kan niet worden voorkomen dat deze variant zich naar Europa verspreidt.
- Maar dat wil niet zeggen dat de huidige reisbeperkingen geen zin hebben; we vertragen de import van deze nieuwe variant hiermee wel.

Moeten de regels niet worden aangescherpt? Komt er een testverplichting voor inkomende reizigers uit hoogrisicogebieden? En waarom duurt het zo lang voor die er is? En is vliegen überhaupt nog wel verantwoord met de hoge percentages besmettingen aan boord (14% vanuit Z-A)?

- Voor reizigers uit de aangewezen landen in zuidelijk Afrika hebben we een streng pakket aan maatregelen ingevoerd.
 - o Zo gelden er vliegverboden voor deze landen,
 - o en is het Europees inreisverbod van kracht.
 - o Voor reizigers die ondanks deze maatregelen toch naar Nederland kunnen reizen, geldt een dubbele testverplichting voor vertrek
 - o en een quarantaineplicht bij aankomst.
- Binnen Europa heb ik bovendien gepleit voor het instellen van een testverplichting voor alle reizigers uit landen buiten de EU. Ook heb ik gepleit voor een quarantaineplicht voor ongevaccineerde en niet-herstelde reizigers uit niet-EU-landen. Het OMT zal daar volgende week ook advies over uitbrengen.
- Verder ben ik de mogelijkheden aan het verkennen voor een testverplichting bij aankomst voor inkomende reizigers uit zeer hoogrisicolanden met een zorgwekkende virusvariant.
- Dat vergt een wetswijziging, en daar spelen ook andere overwegingen nog een rol. Dat zijn we nu aan het uitwerken.

Zorg

Hoe gaat u zorgen voor voldoende bescherming van kwetsbare ouderen thuis en in het verpleeghuis met het oog op afnemende bescherming van vaccins en de opkomst van Omikron? Heeft vaccineren wel zin bij deze groep?

- Vaccineren blijft ontzettend belangrijk. Zowel bij de start van de vaccinatie als nu bij de booster hebben ouderen thuis en in de verpleeghuizen voorrang gekregen. Ook het zorgpersoneel krijgt voorrang bij vaccinatie.
- Maar met alleen vaccinatie komen we er niet.
- Het blijft belangrijk om basismaatregelen zo veel mogelijk toe te passen.
- Ook het preventief gebruik van mondneusmaskers is in de huidige situatie weer van belang. De instellingen – maar ook mantelzorgers en informele zorgverleners thuis – zijn hier alert op.
- Tevens is er bij het 131e OMT advies een aantal adviezen voor thuiswonende ouderen opgenomen. Deze adviezen blijven onverkort van belang. Denk hierbij aan een nadrukkelijk advies drukke plekken te vermijden, slechts enkele vaste bezoekers uit te nodigen en te overwegen bezoekers een zelftest te laten voor een bezoek.
- Ook de handreiking voor verpleeghuizen, waarin staat hoe de zorgaanbieders kwetsbare ouderen kunnen beschermen, biedt nuttige handvatten rondom bezoek en sociaal contact.

Is code zwart nu definitief afgewend? Kan dat niet meer voorkomen de komende tijd?

- Ondanks de huidige druk op de zorg is er gelukkig geen sprake van 'code zwart'.
- In de zorg wordt nog steeds alles op alles gezet om te voorkomen dat we code zwart terecht komen.
- Zo worden o.a. de volgende maatregelen genomen:

- o Sinds 6 december schalen ziekenhuizen op naar 1.250 IC-bedden;
- o Ziekenhuizen schalen alle planbare zorg af;
- o Personeel uit poliklinieken worden waar nodig ingezet in de ziekenhuizen;
- o Waar nodig schalen ook alle regio's de kritiek planbare zorg af.
- o COVID IC-patiënten worden overgeplaatst naar Duitsland. (Op dit moment 20 COVID-patiënten).
- o In de eerstelijnszorg worden minimaal 750 tijdelijke bedden buiten het ziekenhuis gerealiseerd, die binnen 72 uur zijn op te schalen. Dit kunnen we maximaal opschalen naar 1.100 bedden.
- o COVID-zorg thuis, inclusief zuurstof, wordt zoveel mogelijk ingezet onder toezicht van huisartsen.
- o Defensie wordt ingezet om te helpen met het inrichten van extra bovenregionale bedden capaciteit voor Covid-patiënten.
- Daarnaast blijven we inzetten op maximale landelijke patiëntenspreiding.
- Momenteel zien we een lichte stabilisatie in de instroom- en bezettingscijfers van de ziekenhuizen. Maar de druk blijft hoog en de situatie blijft onzeker.

Hoe bereidt u de zorg voor bij toekomstige golven aan besmettingen en nieuwe ziekenhuisopnames gezien ook de opkomst van de Omikron-variant?

- We bereiden ons voor op alle mogelijke scenario's rondom de Omikron-variant. Om de zorg daar optimaal bij te ondersteunen, heb ik twee nieuwe taskforces opgericht.
- Ten eerste de taskforce ondersteuning optimale inzet zorgverleners. Die taskforce zal concrete maatregelen identificeren die op korte termijn uitvoerbaar zijn en bijdragen aan de beschikbaarheid van zorgprofessionals. Het moet echt gaan om creatieve, nieuwe ideeën voor de korte termijn.
- Ook trekken we meer geld uit voor al bestaande initiatieven. Zo stellen we in 2022 € 5 mln. extra beschikbaar voor de Nationale Zorgreserve. Daarmee kan worden toegewerkt naar 5000 zorgreservisten, i.p.v. 2000.
- Ik heb ook een expertteam gericht op covid-zorg in de ziekenhuizen opgericht. Zij onderzoeken wat nodig is om de corona-capaciteit binnen de ziekenhuizen verder op te schalen in termen van middelen en governance. Ze brengen lokale innovaties in beeld, van binnen- en buitenland en nemen ook ideeën van buiten de zorg mee.